

Hemställan
2023-03-29

Vår hänvisning:

Förbundsordförande i Nämndemännens Riksförbund, Stefan Blomquist.

stefan.blomquist@nmrf.se, mobilnummer: 0702393600

Hemställan från Nämndemännens Riksförbund (NRF) avseende översyn och revidering av arvodes- och ersättningsbestämmelserna för nämndemän i Sveriges Domstolar.

1. Inledning

NRF anser att det är av största vikt att nämndemannasystemets legitimitet stärks och att skäliga och rimliga ersättningar samt arvoden utbetalas.

Regeringen bör besluta om att arbetsvillkoren förbättras för landets nämndemän. Förbättrade arbetsvillkor torde innebära att domstolarnas oberoende och självständighet ökar.

2. Bakgrund

En nämndeman deltar i rättens avgöranden som representant för allmänheten. För att syftet med medverkan av nämndemän ska uppfyllas, måste personer som verkar som nämndemän vara väl lämpade för uppdraget så att allmänheten känner förtroende för dem.

En allsidigt sammansatt nämndemannakår som speglar den svenska befolkningens sammansättning (ålder, kön, bakgrund, yrke, sysselsättning, etnicitet mm), är därför helt avgörande för nämndemannasystemets legitimitet.

Nämndemännen i landets domstolar arvoderas i dag med ett mindre arvode samt ersätts bland annat för förlorad arbetsinkomst. Uppdraget är ett offentligt förtroendeuppdrag och ställer särskilda och höga krav på nämndemännens lämplighet. Uppdraget som nämndeman har över tid blivit svårare och är mer utsatt, bland annat på grund av ökat medieintresse samt ett ökat samhällsintresse för rättsfrågor. Det relativt stora antalet förtida avhopp under den fyraåriga mandatperioden kan också till stor del förklaras med de låga arvoden och omoderna ersättningsbestämmelserna.

Arvoden höjdes med ett mindre belopp vid årsskiftet 2022/2023, men hade dessförinnan inte höjts på 15 år (2007). Nämndemännen arvoderas i dag med 680 kr brutto för tjänstgöring som varar från 3 till 8 timmar. Ersättningsbestämmelserna som bland annat reglerar förlorad arbetsinkomst har inte reviderats på många år och är i dag omoderna och inte anpassade efter hur dagens arbetsmarknad är organiserad och sammansatt. Särskilt allvarligt är det att stora grupper i samhället, till exempel egenföretagare och konsulter med flera, inte får ersättning för tjänstgöring i domstolen eftersom regelverket inte är anpassat för dessa grupper. Vidare regleras inte frågor såsom semesterersättning och avsättning till tjänstepension mm.

3. Nämndemanna valet 2024 – 2027

Under 2023 pågår det rekrytering av nämndemän inför den kommande mandatperioden som sträcker sig under tiden 2024–2027. En revidering av ersättningsbestämmelserna och höjning av arvoden skulle sannolikt betyda att nämndemannakåren i högre grad ges en bredare representativ sammansättning och skulle på ett mera adekvat sätt spegla den svenska befolkningen.

En förbättring och anpassning av arbetsvillkoren skulle dessutom sannolikt innebära att Nämndemannasystemet utvecklas. I förlängningen innebär det att domstolarnas oberoende och självständighet ökar.

4. Slutsats

Regeringen bör besluta om att arbetsvillkoren förbättras för landets nämndemän. Förbättrade arbetsvillkor innebär att domstolarnas oberoende och självständighet ökar.

5. Yrkande

Nämndemännens Riksförbund yrkar på att ersättningsbestämmelserna som reglerar nämndemännens ersättningar genomgår en översyn, moderniseras och revideras.

Vidare yrkar Nämndemännens Riksförbund att arvoden höjs till en rimlig och skälig nivå.

Stefan Blomquist

Förbundsordförande

Nämndemännens Riksförbund

Sändlista

Justitiedepartementet

Som orientering

Finansdepartementet

Justitieutskottet

Domstolsverket

Adress:
Ågatan 15 C, 749 35 Enköping

Telefon:
0730-47 24 00

E-post:
kansli@nmrf.se

Hemsida:
www.nmrf.se

Bankgiro:
5360-9855

Org.nr.
802010-5998

Tidningen Nämndemannen
Ågatan 15 C, 749 35 Enköping